

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัหาหลักเกณฑ์และคุณลักษณะของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนในประเทศไทยนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า ภาพที่ใช้ประกอบหนังสือแบบเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการจึงจะได้รับความสนใจจากนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในชั้นประถมตอนต้นนั้น มีความชอบภาพแตกต่างกับผู้ใหญ่ และผู้ที่มิระคับชั้นสูงค่า จากถารวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าความสนใจ ของเด็กคือภาพที่มีดังนี้

๑. ลักษณะของภาพประกอบที่ได้รับความสนใจมากที่สุดจะเป็นภาพแบบภาพเขียนหยาบ มีลักษณะเข้าใจง่าย รายละเอียดของภาพมีอยู่น้อย ส่วนภาพถ่ายได้รับความสนใจบ้าง ส่วนภาพเหมือนได้รับความสนใจน้อยที่สุด

๒. ชอบเขตของสีที่ใช้ประกอบภาพ ปรากฏว่าภาพหลายสีได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ และสีที่จะใช้ประกอบภาพยังคงสัมพันธ์กับลักษณะภาพ ภาพเดียวกันสีต่างกัน จะชอบภาพหลายสี และถ้าภาพมีหลายลักษณะและสีต่างกัน ภาพเขียนหยาบหลายสีจะได้รับความสนใจมากที่สุด

๓. ขนาดของภาพ ปรากฏว่า ถ้าภาพนั้นมีลักษณะอย่างเดียวกันภาพที่มีขนาดเต็มหน้า ได้รับความสนใจมากกว่า ภาพขนาดครึ่งหน้าแต่ภาพลักษณะต่างกัน สีต่างกัน และมีขนาดต่างกัน ภาพเขียนหยาบสี หลายสี และมีขนาดเต็มหน้า ได้รับความสนใจมากที่สุด

๔. สำหรับภาพจากแบบเรียนในประเทศไทย ภาพจากหนังสือแบบเรียนของ ไทยวัฒนาพานิช ได้รับความสนใจมากที่สุด

๕. จากการวิจัยภาพในหนังสือแบบเรียนในประเทศไทย ปรากฏว่าภาพที่มีหลายสี ได้รับความสนใจมากกว่าภาพที่มีสีขาวดำและสีอื่นอีก ๑ สี และภาพขาวดำ และสีอื่นอีก ๑ สี ได้รับความสนใจมากกว่าภาพขาวดำ

๖. ภาพในหนังสือแบบเรียนในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นภาพที่มีขนาดเล็กกว่า $\frac{1}{2}$ หน้า

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องภาพประกอบหนังสือแบบเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นดังนี้

๑. เกี่ยวกับการผลิตแบบเรียนในประเทศไทย ควรได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ของภาพด้วย ผู้แต่งหนังสือกับผู้เขียนภาพ ควรจะเป็นคนละคนกัน แต่ทั้งสองฝ่ายต้องมีการปรึกษากัน ผู้แต่งจะต้องมีความรู้ทางการศึกษาอย่างดี เป็นผู้วางแนวในการวางภาพที่ต้องการ ผู้เขียนภาพหรือศิลปินจะเขียนภาพขึ้นมาก่อน แล้วนำมาประชุมพิจารณา เมื่อเห็นดีแล้วนำไปพิมพ์ แล้วนำมาตรวจอีกครึ่งหนึ่ง จึงจะนำไปพิมพ์จริงได้ จึงจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้พิมพ์ด้วย

๒. ในการสร้างภาพต้องคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาในเรื่องการรับรู้ (perception) ด้วย เพราะการมองภาพของเด็กนั้นต่างกับผู้ใหญ่ การวิจัยนี้ได้ยืนยันให้เห็นแล้วว่า เด็กชอบภาพเขียนหยาบ แสดงว่าเด็กยังรับรู้ในเรื่องส่วนละเอียดได้ไม่ดีพอ และเด็กชอบภาพสีแสดงว่าการรับรู้ของเด็กต้องการสิ่งสะดุดตา ซึ่งเป็นหลักความรู้ทางจิตวิทยา ผู้สร้างภาพ จะนึกถึงความชอบของคนเป็นใหญ่ไม่ได้เป็นอันขาด

๓. การสร้างภาพให้สัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ ในหนังสือแบบเรียนภาพในหนังสือแบบเรียนของเด็กสำคัญแต่คำบรรยาย ถ้าภาพสร้างไม่ถูกต้อง แม้คำบรรยายจะทำได้ก็ จะไม่มีความหมายอย่างใด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาภาพให้ถูกต้อง คำบรรยายควยสัมพันธ์กัน ภาพควรอยู่ด้านซ้าย จำนวนภาพต้องมิอย่างพลเสียในเรื่องหนึ่ง ๆ ขนาดของภาพต้องมีขนาดเต็มหน้า คำบรรยายควรอยู่ใต้ภาพ จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการสร้างคำบรรยายและการวิจัยอื่น ๆ ด้วย

๔. แบบเรียนที่มีอยู่แล้วในประเทศไทย ยังมีอยู่น้อยที่มีอยู่แล้วก็มีทั้งที่คิดพอใช้ได้และใช้ไม่ได้ปนกัน โดยเฉพาะแบบเรียนที่บังคับใช้ ปรากฏจากผลการวิจัยว่าได้รับความสนใจน้อยมาก จะต้องมีการแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๕. การตรวจพิจารณาและควบคุม การผลิตแบบเรียนจะต้องใ้ผู้ที่มีความรู้

ความสามารถเฉพาะในการตรวจพิจารณา ในการพิจารณาต้องมีหลักเกณฑ์ ไม่ใช่ตัดสินตามความคิดเห็นเป็นเกณฑ์ จะต้องมีคณะกรรมการ แบบเรียนขณะนี้ยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการจะต้องควบคุม ไม่อนุญาตให้แบบเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานผลิตออกมา การพิจารณาไม่ใช่ดูแต่เนื้อหาอย่างเดียวต้องดูถึงภาพด้วย แบบเรียนที่ไม่ถูกต้องจะสร้างทัศนคติไม่ดีให้กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กในชั้นประถมศึกษาตอนต้น จะต้องวางพื้นฐานให้ดี และมั่นคงที่สุด เพื่อเป็นรากฐานในชั้นสูงต่อไป แบบเรียนเป็นส่วนสำคัญที่สุด

๖. การวิจัยเพิ่มเติมเพราะในการวิจัยในครั้งยังไม่พอเพียง ความสำคัญของภาพประกอบแบบเรียน ยังต้องรวมถึงคำบรรยาย เนื้อหา จุดสนใจของภาพ กระจกตาที่ใช้พิมพ์ภาพและแบบเรียน การวิจัยในเรื่องภาพจะต้องทำวิธีอื่น ๆ อีก และต้องทำอยู่เสมอ ๆ จึงจะทำให้ภาพในหนังสือแบบเรียนมีคุณค่ายิ่งขึ้น

๗. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นเพียงขั้นแรกเท่านั้น เพื่อที่จะให้ได้ผลที่แน่นอนกว่านี้ ควรจะได้มีการวิจัยเพิ่มเติมขึ้นอีกในเรื่องต่าง ๆ เช่น ฝีมือการพิมพ์ กระจกตาขอบเขตของผู้ใช้หนังสือแบบเรียนโดยคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจ จะช่วยให้การวิจัยได้ผลดียิ่งขึ้นโดยอาศัยการวิจัยนี้เป็นหลัก.